26.02.2026

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 17. augusti 2023. a määruse nr 53 „Küberintsidentide registri põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Küberturvalisuse 2. direktiiv ehk NIS2-direktiiv võeti suuremas osas üle küberturvalisuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (küberturvalisuse 2. direktiivi ülevõtmine, eelnõu 739 SE (edaspidi *739 SE*)).[1]
Määrusega täiendatakse küberintsidentide registri põhimäärust, kuna Riigi Infosüsteemi Ametile esitatakse 739 SE muudatuste tulemusena lisaks teabele küberintsidentide kohta ka teave küberohtude ja turvahaavatavuste kohta, mis kantakse samasse registrisse. Seetõttu tehakse muudatusi registri pidamise eesmärgis, registriandmete koosseisus ja andmekaitse järelevalveasutusele edastatavates andmetes. Lisaks eeltoodule tehakse samas määruses ka muid, tehnilisemaid muudatusi, kuna registriga seotud õigusnormid on viidud küberturvalisuse seadusesse.
Siin kommenteeritav eelnõu halduskoormuse kasvu ette ei näe, tehtavad muudatused on seotud ennekõike ühe ametiasutuse (Riigi Infosüsteemi Ameti) töökoormusega.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi riikliku küberturvalisuse talituse küberturvalisuse õigusnõunik Raavo Palu (raavo.palu@justdigi.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud küberturvalisuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (küberturvalisuse 2. direktiivi ülevõtmine) eelnõuga 739 SE. Selle eelnõuga võeti üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. a direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80–152) (edaspidi ka *NIS2-direktiiv*).

Eelnõukohase määrusega muudetakse majandus- ja infotehnoloogiaministri 17. augusti 2023. a määrust nr 53 „Küberintsidentide registri põhimäärus“ (edaspidi *määrus nr 53*) (RT I, 24.08.2023, 3).

Eelnõu on seotud 2025.–2027. aasta koalitsioonileppe riigikaitse ja julgeoleku valdkonna eesmärgiga „tagame Eesti digiühiskonna toimepidevuse nii, et teenused on küberturvaliselt

[1] Eelnõude infosüsteemi toimikud 24-1266 ja 25-0926. Riigikogus olnud eelnõu: https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/4429a2b9-e6e2-41cf-991d-f6955c6c4a69/kuberturvalisuse-seaduse-ja-teiste-seaduste-muutmise-seadus-kuberturvalisuse-2.-direktiivi-ulevotmine/.

kättesaadavad igas olukorras“ ning tõhusa asjaajamise valdkonna eesmärgiga „võtame Euroopa Liidu õiguse üle Eestile sobivaimal moel ja teeme Euroopas ettepanekud sobimatute normide muutmiseks, sealhulgas ettepanek lükata edasi kestlikkusaruandluse esitamine ja muuta need vabatahtlikuks“.[2] Eelnõu väljatöötamise alus on Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023–2027[3] ELi direktiivide valdkonna all olev ülesanne „Eelnõu direktiivi (EL) 2022/2555 ülevõtmiseks (küberturvalisuse 2. direktiiv)“.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Paragrahviga 1 muudetakse määrust nr 53. Paragrahv koosneb kümnest punktist.
Paragrahvis 2 tehtavad muudatused on ennekõike seotud asjaoluga, et 739 SE muudatuste tulemusena kantakse registrisse ka teave küberohtude ja turvahaavatavuste kohta. Seetõttu tehakse muudatusi registri pidamise eesmärgis (eelnõu § 1 **punkt 1**), registriandmete koosseisus (eelnõu § 1 **punktid 2–6**) ja andmekaitse järelevalveasutusele edastatavates andmetes (eelnõu § 1 **punkt 4**). Eelnõu § 2 punktides 5 ja 6 on lisatud asjakohastesse sätetesse sõna „käsitleja“ või „käsitleva“, kuna küberintsidente lahendatakse, kuid küberohte ja turvahaavatavusi käsitletakse.

Paragrahvi 1 punktiga 7 täiendatakse määruse nr 53 § 5 lõiget 2 uue punktiga 4.
Lisandunud punkt on seotud küberturvalisuse seaduse § 8 lõike 8 alusel kehtestatava määruse kavandile[4] tulnud tagasisidega[5] Riigi Infosüsteemi Ametilt. Amet tegi tagasisides ettepaneku lisada küberintsidendi kohta teavituse tegemisel ka selle kontaktisiku andmed, kellega toimub edasine suhtlus seoses küberintsidendiga: „Ettepaneku eesmärk on tagada suhtluse operatiivsus. Teavitusi ei tehta alati isiku poolt, kes peaks olema edasine kontaktisik. Vastava teabe esitamise kohustus tagaks kiirema kontakti intsidendiga tegeleva isikuga.“ Ettepanek võeti arvesse, kuid see tähendab, et on vaja ka määrust nr 53 muuta.
Mainitud kontaktisiku andmed võidakse esitada näiteks juriidiliste isikute puhul, kuid mainitud kontaktisik võib olla muu isik kui juriidilise isiku seaduslik esindaja (juhatuse liige) või küberintsidendi lahendamisse kaasatud juriidiline isik või tolle esindaja (vt määruse nr 53 § 5 lõike 1 punkti 6 ja lõike 2 punkti 2). Siinses punktis kommenteeritav kontaktisik võib olla näiteks infoturbejuht või IT-juht. Kui küberintsidendi kohta esitatavas teates on selle kontaktisiku andmed esitatud vastavas teates, kantakse need ka küberintsidentide registrisse. Registrisse kantavad andmed on samad, mis on teiste osapoolte puhul (võrdle määruse nr 53 § 5 lõike 2 punkte 1–3).

Paragrahvi 1 punktiga 8 muudetakse määruse nr 53 § 6 ehk andmeandja kohta käivat sõnastust. 739 SE kohaselt kantakse registrisse küberintsidendist, küberohust või turvahaavatavusest teataja andmed ning selle teataja kohta on kasutatud terminit „andmeandja“. Samuti tuleb määruses nr 53 määrata kindlaks, kes on andmeandja. Selle kohta saab lugeda 739 SE selgitustest küberturvalisuse seaduse § 13 lõike 1^1 ja lõike 4 punkti 2 kohta. Teenuseosutajana mõistetakse küberturvalisuse seaduse § 3 lõigetes 2–5 nimetatud üksusi. Muude isikute all mõeldakse neid isikuid (sh üksusi), kes ei pea edastama Riigi Infosüsteemi Ametile küberintsidentide, küberohtude või turvahaavatavuse teavet. Nendega seonduvalt vt 739 SE selgitusi küberturvalisuse seaduse § 8^1 kohta.

[2] https://valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/valitsemise-alused/koalitsioonilepe-2025–2027
[3] https://valitsus.ee/sites/default/files/documents/2023-05/VVTP%202023-2027_26.pdf
[4] https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/8b98bd74-37ac-4e64-af4f-9e3e3744b715
[5] https://adr.rik.ee/jm/dokument/18375899

Paragrahvi 1 punktiga 9 tunnistatakse määruse nr 53 § 7 lõige 4 kehtetuks, kuna registritoimingute andmete säilitamise tähtaeg reguleeriti 739 SE kohaselt küberturvalisuse seaduse § 13 lõike 5 punktis 3. Selles punktis on sätestatud, et nende andmete säilitamise tähtaeg on kolm aastat, mis vastab kehtetuks tunnistatavas punktis olevale tähtajale.

Paragrahvi 1 punktiga 10 muudetakse määruse nr 53 § 10 (registriandmete säilitamise tähtaeg) sõnastust. Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et registriandmete säilitamise tähtajad reguleeriti 739 SE tulemusena küberturvalisuse seaduse § 13 lõikes 5. Seetõttu hõlmab määruse nr 53 uuendatud § 10 ainult neid aspekte, mida on määruse tasandil võimalik täpsustada 739 SE järgse küberturvalisuse seaduse § 13 lõike 4 punkti 5 alusel (lauseosa *Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud määruses sätestatakse .. 5) registritoimingute ja registrisse kantud andmete säilitamise täpsemad tingimused; ..*). Kommenteeritava punktiga muudetava paragrahvi sisu säilitab määruse nr 53 § 10 lõike 3 sisu (lause *Teabe, mis on registrisse kantud, kuid ei ole vajalik intsidendi analüüsimiseks, võib kustutada enne lõikes 1 sätestatud tähtaja saabumist*). Registrisse kantavateks andmeteks on näiteks teave küberintsidendi küberohu või turvahaavatavuse kohta. Küberintsidendi puhul on vastava teavituse sisu ette nähtud küberturvalisuse seaduse § 8 lõike 8 alusel kehtestatavas määruses.[6]
Siinse muudatusega ei säilitata määruse nr 53 § 10 lõike 2 sisu (lause *Säilitamise tähtaja saabumisel registriandmed kustutatakse*), kuna vastav nõue on oma sisult olemas juba asjaolus, et küberturvalisuse seadus määratleb andmete säilitamise tähtajad, mille saabudes tuleb need kustutada. Sama nõue on isikuandmete puhul olemas näiteks isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktis b sätestatud säilitamise piirangu põhimõttes.

Paragrahviga 2 nähakse ette määruse jõustumise aeg, milleks on 1. aprill 2026 (vt seletuskirja punkti 6).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele
Eelnõu järgib õigusnormide loomisel NIS2-direktiivi. Eelnõu vastab NIS2-direktiivile ning kuna direktiiv võeti ennekõike üle 739 SEga, on seaduseelnõu materjalide juures ka NIS2-direktiivi vastavustabel. Määruse eelnõu on abiks seaduseelnõu rakendamisel.

4. Määruse mõjud
Eelnõuga tehtavad muudatused ei ole olulise mõjuga, kuna sisulisi muudatusi ei tehta. Riigi Infosüsteemi Ameti töökoormusega seotud mõjud on leitavad seletuskirja punktist 5.

5. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud
Eelnõuga tulusid ei prognoosita.

Küberintsidentide registris ei ole kavandatud muudatuste jaoks lisaarendusi vaja teha, kuna registri funktsionaalsus juba toetab eelnõuga tehtavaid muudatusi.

Kuna registri andmekoosseis muutub, peab Riigi Infosüsteemi Amet kooskõlastama dokumentatsiooni avaliku teabe seaduse § 43^3 lõike 3 järgi ja sama paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud määruse järgi riigi infosüsteemi haldussüsteemis[7]. Tegemist on ühekordse ülesandega ning see ei kasvata ameti töökoormust.

[6] https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/8b98bd74-37ac-4e64-af4f-9e3e3744b715
[7] https://www.riha.ee/Infos%C3%BCsteemid/Vaata/Register

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. aprillil 2026. Jõustumisaja puhul on lähtutud asjaolust, et see võimaldas läbi viia määruse avaliku kooskõlastuse vajalike osapooltega ning teha vajalikud toimingud eelnõu kehtestamiseks. Lisaks andis see piisava aja, et Riigi Infosüsteemi Ameti saanuks kooskõlastada eelnõu riigi infosüsteemi haldussüsteemis paralleelselt siinse seletuskirjaga kaasnenud kooskõlastusega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

7.1. Enne eelnõu koostamist toimusid kaasamised seoses NIS2-direktiivi ülevõtmisega. Nende käigus sai anda tagasisidet muu hulgas ka siin kommenteeritava eelnõuga sätestatavate nõuete kohta. Sellekohane tagasiside ja vastused on leitavad 739 SE dokumentide juurest. Samuti on seletuskirjas asjakohasel juhul selgitatud märkusi, mis saabusid 739 SE kohta enne selle esitamist Riigikogule.

7.2. Eelnõu esitati[8] eelnõude infosüsteemi kaudu arvamuse avaldamiseks Riigi Infosüsteemi Ametile, Andmekaitse Inspektsioonile, Statistikaametile, Maa- ja Ruumiametile ning Rahvusarhiivile.

7.3. Andmekaitse Inspektsioonil ei olnud eelnõu kohta tähelepanekud (04.02.2026 kiri nr 2.3-5/26/319-2). Maa- ja Ruumiametil ei olnud eelnõu kohta ettepanekuid ega märkusi (05.02.2026 kiri nr 1-10/26/1171-2).

[8] https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/8c75ba27-1a66-458b-8cd2-e0101920160f